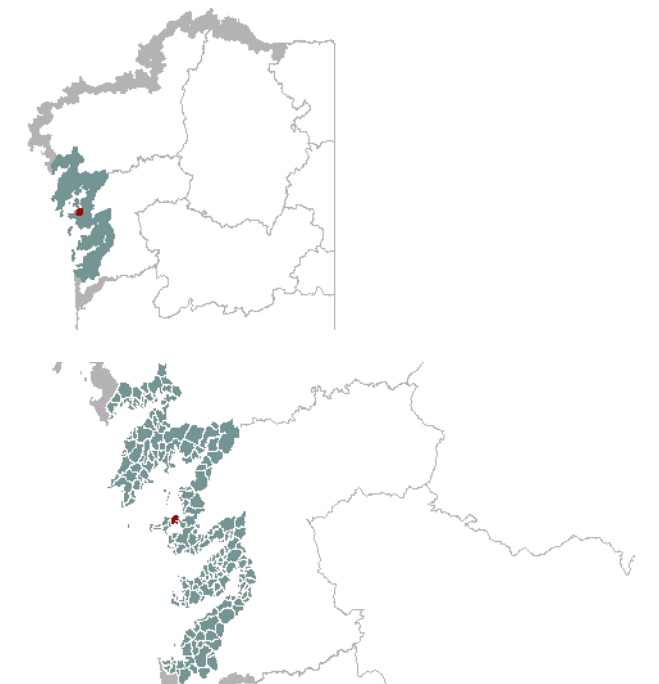

1. EMPRAZAMENTO

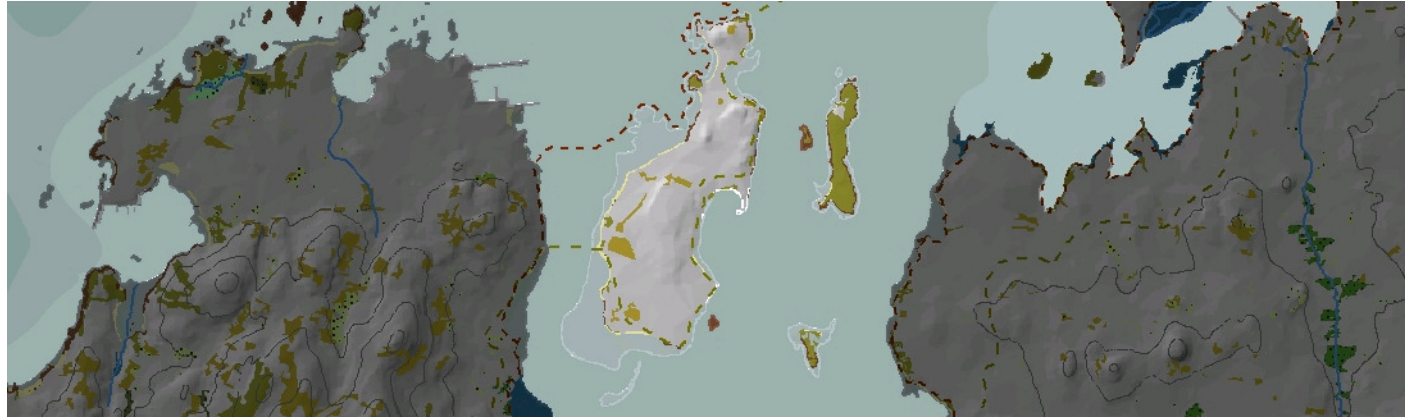

DATOS XERAIS

Comarca: Rías Baixas. Sector: Ría de Arousa. Municipio: O Grove. Parroquias: San Martiño do Grove. Extensión: 1,68km².

2. CARACTERIZACIÓN

ELEMENTOS NATURAIS

AS FORMAS DO RELEVO

Costa baixa de perfil irregular no que se alternan as áreas sedimentarias a modo de bancos areosos intermareais e praias de area e os saíntes rochosos microacantilados, que definen así multitude de ambientes en todo o perímetro insular especialmente, e debido ao seu maior tamaño, na Illa da Toxa. A paisaxe interior é en xeral aplanado con pequenas elevacións residuais resultado da diferente resistencia do substrato aos procesos erosivos e de meteorización. Pertence ao EIX Marismas da Enseada do Bao e Desembocadura do Umia.

AS UNIDADES LITOLÓXICAS

As Illas da Toxa e Beiro débense á súa litoloxía granitoide, caracterizada por presentar Granodioritas Biotítico-Anfibolíticas en fase tardía e con facies de gran grosso. Nas súas marxes aparecen os característicos depósitos cuaternarios da zona, divididos nos areais das zonas de abrigo, e marismas no resto das beiras das illas.

A DIVERSIDADE CLIMÁTICA

Conxunto insular baixo condicións climáticas homoxéneas caracterizadas por un réxime ombrotérmico Cálido e Húmido: as temperaturas son suaves con valores medios anuais que non baixan de 15°C e a amplitude térmica ronda os 13°C e as precipitacións medias acumuladas oscilan entre 1200mm e 1400mm ao ano.

OS SOLOS

Paisaxe moi transformada pola explotación turística a que foi sometida a illa da Toxa, aparecendo chans modificados do tipo antrosol xunto a cambisols dísticos en sectores menos alterados. Tamén identifícanse leptosols sobre todo nas illas menores. O perímetro costeiro presenta un aspecto variable en función da dinámica intermareal e pódense atopar chans formados a partir de materiais sedimentarios, principalmente areosos no extremo SO da Toxa.

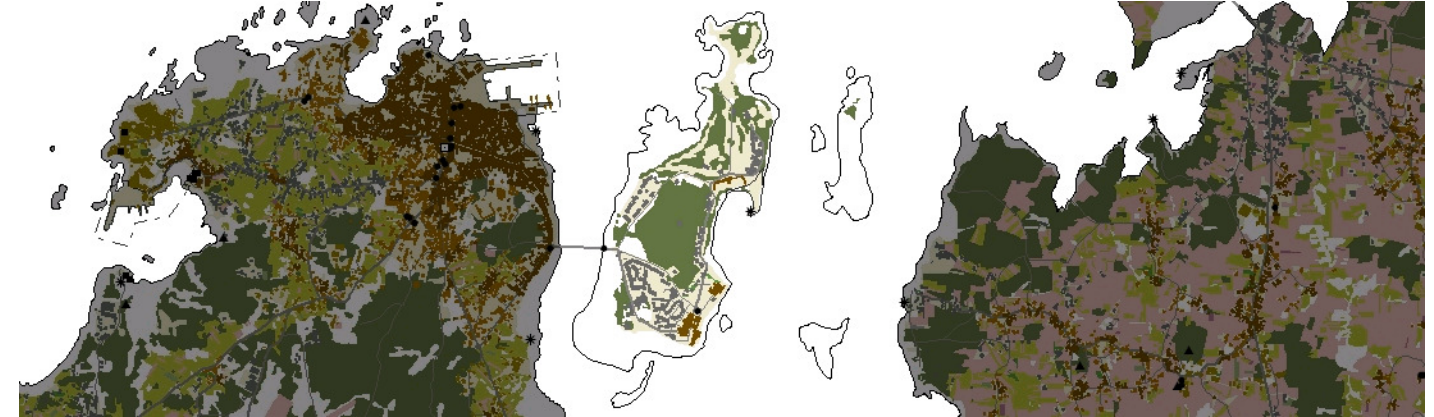
AS AUGAS

O desenvolvemento da rede hidrográfica desta unidade é nulo, estando formado por pequenos arrosios de carácter temporal que verten directamente ao mar, nas Augas Costeiras da Illa da Toxa (20150).

O PATRIMONIO NATURAL

Unidade incluída no Iba Contorna mariña das Rías Baixas; tamén no LIC Complexo de Ons-O Grove, exceptuando a Illa da Toxa pero incluíndo a zona intermareal leste de esta. A Illa da Toxa está completamente transformada, polos que só o intermareal e a mesma liña de costa pode ser tida en conta para o patrimonio natural. Así, nesta como no Illote Beiro e a Illa Toxa Pequena, existen superficies dos hábitats 1110 e 1140) bancos areosos e/ou lamacentos intermareais e submareais someiros. Nos illotes, ademais de zonas de cantil moi baixo onde o 1230 de cantís mariños atlánticos non se desenvolve en condicións, é posible destacar as matogueiras, que deben ser agrupados no hábitat 4040 de breixeiros secos costeiras atlánticas de Erica vagans.

ELEMENTOS ANTRÓPICOS

USOS DO SOLO

En canto aos usos das illas que compoñen esta unidade, cabe facer unha diferenciación entre A Toxa, única habitada, e A Toxa Pequena e Beiro. Na primeira son manifestas as actuacións antrópicas sobre as coberturas do chan, xa que practicamente toda a súa superficie presenta un recubrimento artificial ou de plantacións forestais, exceptuando, por suposto, a chaira intermareal, as pequenas praias e algúns incipientes cordóns dunares no noroeste da illa. Gran parte deste terreo artificializado correspóndese cos campos de tiro e golf que, no entanto, son unha cobertura vexetal do chan. Se as formacións vexetais costeiras quedan relegadas a pequenas áreas do noroeste, son en cambio predominantes nas illas non ocupadas, nas que estas matogueiras ocupan toda a área, rodeadas por suaves cantís e depósitos limo-axiloso de marisma, ou areosos de praia.

MORFOLOXÍA

A unidade componse dun pequeno arquipélago no que as illas presentan unha morfoloxía xeneral en forma de faba, alargadas de norte a sur. O seu topografía é moi chaira, destacando pequenas elevacións do terreo que apenas superan os 20 metros s.n.m., polo que o maior limitante para o establecemento da poboación é a súa reducida extensión. Así, tan só o A Toxa alberga poboación, distribuíndose esta preferentemente no sur e na costa. Trátase de complexos residenciais turísticos construídos recentemente e ocupados durante as vacacións do verán. Este crecemento urbano non presenta apenas vínculos cos antigos asentamentos de poboación tradicionais, emprazados na baía da praia de Fonte de Louxo, e no extremo sueste, xunto ao embarcadoro.

INFRAESTRUTURAS DE MOBILIDADE

Tan só o a illa maior da Toxa é accesible por estrada a través do Ponche da Toxa, sobre o que transcorre a estrada primaria PO-312 procedente do Grove dende o oeste. A partir desta vía prodúcese unha bifurcación de estradas menores que rodean a illa pola costa, chegando aos extremos setentrional e meridional, pero deixando o centro da unidade accesible só por medio de pistas menores. As infraestruturas de mobilidade marítima están situadas no leste, sendo as principais o porto deportivo da praia de Fonte do Louxo e o pequeno embarcadoro situado fronte ao illote dos Banos. As demais illas que compoñen a unidade son só accesibles por mar, aínda que non contan cunhas infraestruturas destinadas para ese efecto.

PATRIMONIO HISTÓRICO

Poden citarse como de interese a existencia de augas mineromedicinales que favoreceron a creación dun dos primeiros complexos balnearios de España, de plena vixencia na actualidade. Ademais, a Illa da Toxa conta cunha pequena pero peculiar capela dedicada a San Caralampio e á Virxe do Carme, conservando o seu culto dende o s. XII. Esta construción chama a atención por estar recuberta de cunchas de vieira.

O CARÁCTER E A ORGANIZACIÓN ACTUAL

A unidade distínguese por estar composta por un arquipélago, no que a Illa da Toxa adquire un papel claramente protagonista. Trátase dun dos centros de atracción turística máis fortes e con máis tradición de toda a costa galega. Destacan neste sentido os múltiples equipamentos turísticos que presenta: campo de golf e de tiro, clubs e portos deportivos, balnearios, ou unha gran infraestrutura hostaleira. Trátase polo tanto dunha zona con vocación turística moi arraigada, no que os aproveitamentos humanos son moi patentes. En contraposición, o resto das illas da unidade están deshabitadas, ofrecendo unhas paraxes reducidas pero de gran naturalidade.

DINÁMICA DA PAISAXE

A mediados do pasado século, a urbanización turística non chegara aínda á Illa da Toxa. Aínda que existían xa vivendas residenciais ligadas ao goce estival e ao balneario, estas localizábanse na franxa oriental da illa, concretamente xunto á praia de Fonte de Louxo e na esquina suroriental. O resto da illa presentaba unha cobertura forestal densa, aínda sen as modificacións introducidas polo campo de golf e os xardíns. O norte, en cambio, era como é hoxe, unha área fundamentalmente desocupada e recuberta de vexetación costeira característica da zona. As infraestruturas portuarias, así como o trazado das principais estradas e a ponte de unión co Grove, xa existían fai máis de cincuenta anos.

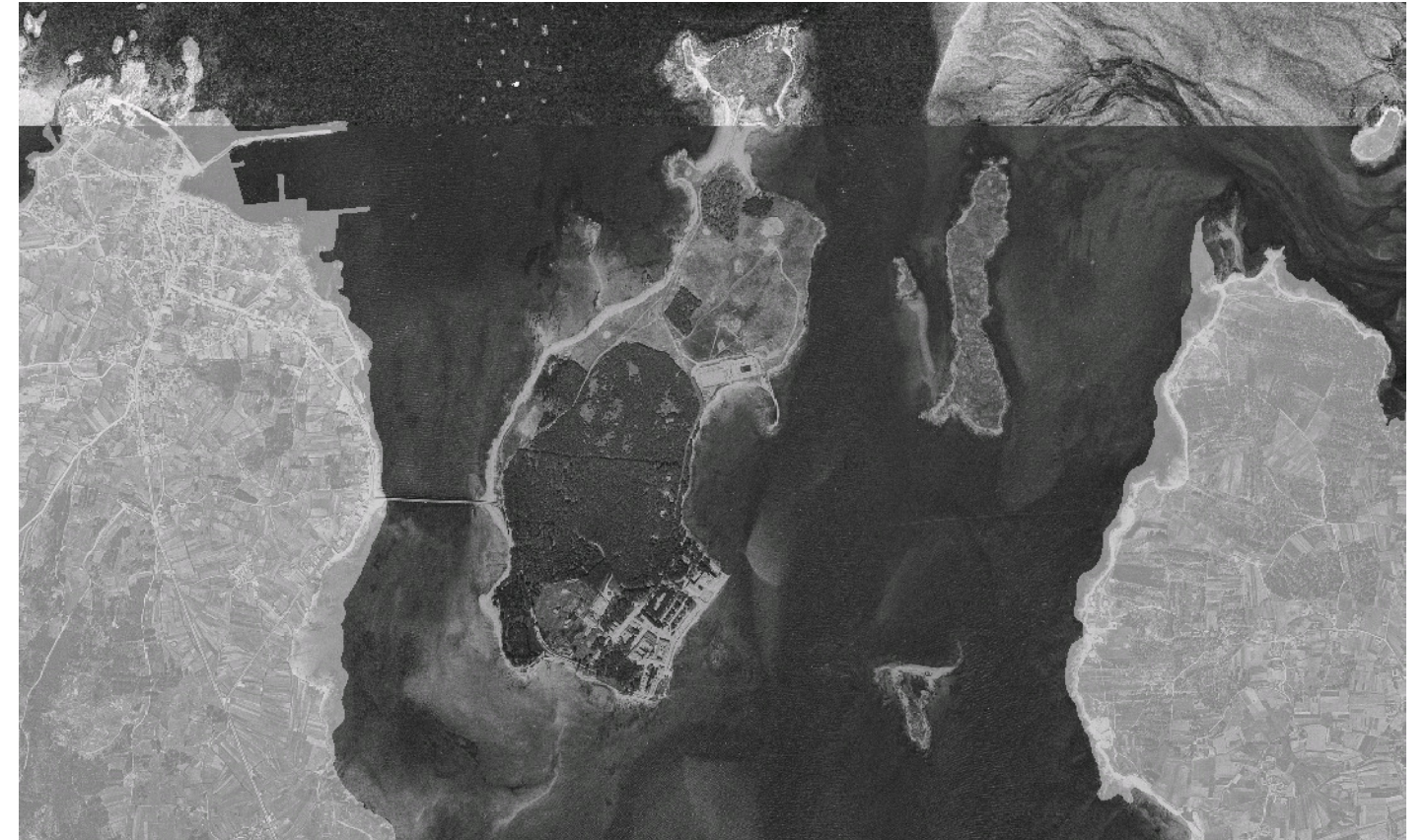
RISCOS E IMPACTOS

A completar durante a elaboración dos catálogos e directrices da paisaxe litoral.

3. AVALIACIÓN

VALORACIÓN DA PAISAXE

A pesar da profunda transformación humana que a afecta, esta unidade reúne un gran valor natural e paisaxístico, situándose no peche do Complexo Intermareal Umia – O Grove e contando con illas practicamente virxes. A iso hai que engadir a alta consideración socio-cultural deste espazo, recoñecido como un dos símbolos costeiros das Rías Baixas. Ademais, exceptuando a parte oeste e norte da Toxa, o resto da costa da unidade foi catalogada como unha área protexida, aparecendo como un humidal destacado, incluído no Convenio RAMSAR, e de especial interese ecolóxico, tanto polas súas comunidades faunísticas (ZEPA), como polos hábitats que contén (LIC-ZEPVN). O punto de observación para a unidade propúxose no porto deportivo de Fonte de Louxo, xa que nel tense acceso visual ás áreas de maior interese paisaxístico da zona e da contorna próxima, incluíndo a propia Illa da Toxa, o resto de illas e as áreas protexidas do Complexo Intermareal Umia – O Grove.

4. PLANIFICACIÓN

OBXECTIVOS DE CALIDADE PAISAXÍSTICA

A completar durante a elaboración dos catálogos e directrices da paisaxe litoral.

ACCIÓNNS

A completar durante a elaboración dos catálogos e directrices da paisaxe litoral.

ÁMBITOS DE REQUALIFICACIÓN

Crecementos dispersos do borde costeiro da illa carentes de usos nin funcións urbanas, co obxectivo de ordear os usos do solo e frear os crecementos espontáneos na fronte costeira desvinculados dos núcleos fundacionais que xeneren un continuo urbán que impida a contemplación do horizonte litoral e a conectividade do complexo intermareal coa illa.

Lenda / Leyenda

Usos do solo / Usos del suelo

- Chairas intermareais / Llanuras intermareales
- Marismas / Marismas
- Praias / Playas
- Dunas / Dunas
- Lagoas e humedais costeiros / Lagunas y humedales costeros
- Cantis / Acantilados
- Vexetación costeira / Vegetación costera
- Bosques autóctonos / Bosques autóctonos
- Bosques de ribeira / Bosques de ribera
- Bosques mixtos / Bosques mixtos
- Bosques de recolonización / Bosques de recolonización
- Outras formacións de carácter húmido / Otras formaciones de carácter húmedo

- Matogueiras / Matorrales
- Cultivos e prados / Cultivos y prados
- Cultivos frutícolas e de viveiro / Cultivos frutícolas y de vivero
- Viñedos / Viñedos
- Cultivos baixo plástico / Cultivos bajo plástico
- Forestal de repoboación / Forestal de repoblación
- Outras formacións arbóreas / Otras formaciones arbóreas
- Outras masas de auga / Otras masas de agua
- Canteira / Cantera
- Artificial / Artificial

Asentamentos / Asentamientos

- Asentamento de carácter fundacional / Asentamiento de carácter fundacional
- Desenvolvemento periférico / Desarrollo periférico
- Asentamento funcional / Asentamiento funcional
- Agregado urbano / Agregado urbano
- Nova agrupación / Nueva agrupación
- Outras edificacións / Otras edificaciones

Hidrografía / Hidrografía

Patrimonio / Patrimonio

- Bens de Interese Cultural / Bienes de Interés Cultural
- Arquitectura industrial, militar e marítima / Arquitectura industrial, militar y marítima
- Patrimonio arqueolóxico / Patrimonio arqueológico
- Patrimonio etnográfico / Patrimonio etnográfico
- Ptos de observación de conca ampla / Ptos de observación de cuenca amplia
- Puntos de observación didácticos / Puntos de observación didácticos
- Puntos de observación / Puntos de observación
- Faros / Faros

Toponimia / Toponimia

- Toponimia interior / Toponimia interior
- Núcleos de indentidade do litoral / Núcleos de indentidad del litoral**
- Praia / Playa
- Lugares con enerxía de relevo / Lugares con energía de relieve
- Toponimia de costa / Toponimia de costa
- Espazos de interese paisaxístico / Espacios de interés paisajístico**
- Toponimia de portos / Toponimia de puertos

Batimetría / Batimetría

- 0 m
- 10 m
- 20 m
- 50 m
- 100 m
- 200 m
- 500 m
- 1000 m
- 2000 m
- 3000 m

Espazos de interese / Espacios de interés

- Espazos de interese xeomorfolóxico / Espacios de interés geomorfológico
- Área de interese de Taxón / Área de interés de Taxón
- Espazos de interese paisaxístico / Espacios de interés paisajístico
- Espazos de protección de ladeira / Espacios de protección de ladera

Rede de Espazos Naturais / Red de Espacios Naturales

Liña de dinámica litoral / Línea de dinámica litoral

Sistemas territoriais / Sistemas territoriales

- Zona aeroportuaria / Zona aeroportuaria
- Pista de ateraxe / Pista de aterrizaje
- Lámina de auga do porto / Lámina de agua del puerto
- Zona portuaria / Zona portuaria
- Ferrocarril / Ferrocarril
- AVE / AVE
- Autoestradas e autovías / Autopistas y autovías
- Corredores e vías rápidas / Corredores y vías rápidas
- Outras estradas / Otras carreteras
- Pistas e camiños / Pistas y caminos
- EDAR / EDAR

1:20.000

0 100 200 400 600 800 Metros

Sistema de referencia: European Datum 1950, fuso 29
Sistema de referencia: European Datum 1950, fuso 29

